

Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Ref: 201102395

Oslo, 1. juni 2011

Høring – avvikling av åremålsordningen for nemndlederne og direktøren i Utlendingsnemnda (UNE)

Vi viser til departementets høringsbrev av 6. april 2011, og takker for anledningen til å gi våre synspunkter.

Vi gir under tvil støtte til forslaget om å oppheve åremålsordningen for nemndledere. Vi går derimot imot forslaget om å oppheve åremålsordningen for nemndas direktør.

Åremålsordning for nemndledere

Vi ser argumenter som taler både for og imot faste stillinger for nemndledere. En viktig grunn til skepsis til faste stillinger, er det nære forholdet som vil vokse frem mellom sekretariatet og nemndlederne. Den praktiske betydningen av nemndledernes formelle uavhengighet fra sekretariatet kan lett svekkes innenfor et varig kollegium. Vi tror imidlertid at dette i stor grad også kan være tilfelle allerede med åremål på åtte år.

På den annen side vil nemndledere i faste stillinger opparbeide en kompetanse som gjør dem mindre faktisk avhengige av sekretariatet. Vi ser samtidig at nemndledernes reelle uavhengighet styrkes gjennom fast oppnevning. I tillegg kommer de rent praktiske hensynene for Utlendingsnemnda, med så vidt omfattende utskiftninger av sentrale medarbeidere regelmessig.

Vi velger derfor under tvil å støtte forslaget.

Åremålsordning for nemndas direktør

Vi ser imidlertid et skille mellom nemndledere og direktør. Den offentlige rollen direktøren i Utlendingsnemnda nødvendigvis vil inneha innebærer at tilliten til direktøren vil være grunnleggende for tilliten til nemnda. Dette tilsier etter vår vurdering i seg selv utskiftning med jevne mellomrom. Det er ikke minst en klar risiko for at nemnda i betydelig grad identifiseres med

sin direktør. Regelmessig utskiftning er en viktig stadfestelse av at nemnda som institusjon er uavhengig av hvem som til enhver tid skulle være direktør.

Departementet skriver: ”Etter forskrifta § 3 nr. 1 første setning kan den øvste administrative leiaren for ei verksemd tilsetjast på åremål “når lederoppgavene krever at vedkommende i særlig grad må ha evner og muligheter for faglig eller administrativ nyorientering”.” Videre: ”Evne og moglegheit til fagleg og administrativ nyorientering er utan tvil viktig for direktøren i UNE, som i andre verksemdar med utfordrande arbeidsoppgåver. Departementet kan imidlertid ikkje sjå at dette gjeld UNE-direktøren “i særlig grad” samanlikna med leiarstillingar i liknande organ, eller at det vil vere særskilt vanskeleg å oppnå dette med andre tiltak, slik at det er grunn til å fråvike hovudregelen om fast stilling.”

Vi er ikke enige i denne vurderingen. Utlendingsfeltet generelt og asylfeltet spesielt må regnes som særlig krevende arbeidsområder, både gitt den stadige politiske diskusjonen om de grunnleggende forutsetningene for disse områdene, og gitt de stadige endringene i de sakskompleksene nemnda må forholde seg til. Også den stadige utviklingen av internasjonal asylrett, både i FN- og EU-regi, stiller særlige krav til UNEs arbeid. For et slikt organ er evne til nytenkning og fornyelse av særlig betydning. Direktøren er her sentral, ikke minst som den som har ansvaret for utarbeidelsen av strategier, planer og interne retningslinjer, og dessuten som leder av interne samlinger. At nemnda får en ny direktør, med en ny faglig bakgrunn, ny kompetanse og nye orienteringer, hvert tolvte år, bør være et minimum.

Utskiftning hvert tolvte år er i så måte en meget varsom praksis for åremål. Vi har ingen innvendinger imot at regjeringen har adgang til å oppnevne direktøren regelmessig når det er med så lange mellomrom, og kan ikke se at dette utgjør et problematisk omfang av politisk styring. De faktiske beslutningstagerne, nemndlederne, er uansett uavhengige av politisk styring, en posisjon som også vil bli styrket gjennom forslaget.

Departementet skriver: ”Det kan i denne sammenheng trekkast parallellar til leiaren for Trygderetten og direktøren i Domstoladministrasjonen, som baa vert tilsett i fast stilling.” Dette er feil. Direktøren i Domstoladministrasjonen er også ansatt på åremål.

Departementet skriver: ”Vidare tilseier samanhengen mellom nemndleiarane og direktøren si rolle, då særleg at direktøren sitt arbeidsområde etter utlendingsforskrifta også omfattar funksjonen som nemndleiar, at direktøren vert tilsett på same vilkår.” I den grad direktøren opptre som nemndleder, er dette oss bekjent i rene unntakstilfeller; vi har til dags dato aldri sett et vedtak signert av direktøren som nemndleder. Vi har vondt for å se bakgrunnen for denne blandingen av funksjoner. Det naturlige vil etter vår vurdering være å oppheve direktørens myndighet til å opptre som nemndleder.

Vi takker igjen for anledningen til å gi våre innspill.

Med vennlig hilsen,
for **Antirasistisk Senter**,

Kari Helene Partapuoli
leder

Rune Berglund Steen
kommunikasjonsansvarlig